Брой специяленъ Цена 2 3 лв. Варна, 24 ...

ВАРНЕНСКИ ВЕСТНИКЪ НА ВЕСТНИЦИТѢ

57

ИЗДАНИЕ НА ДРУЖЕСТВОТО НА ЖУРНАЛИСТИТѢ ВЪ ВАРНА.

ТЮТЮНЕВА ФАБРИКА
М. К. АВГЕРИНИДИ, ВАРНА
МОМИЧЕ
Папироси I к. 20 кжса, цѣна 6—лв. пл. банд. 3·30 лв.
ПУШАЧИ ... Тютюневата фабрика М. К. АВГЕРИНИДИ

Варненското Журналистическо дружество.

На 16 юли м. г. си подадоха ржка и се сгрупираха въ дружество, всички редактори и сътрудници — журналисти на варненскитѣ вѣстници. Въ първото учредително събрание на дружеството, приятно впечатление направи на младитѣ журналисти, присжтствието на старитѣ имъ колеги: Антонъ Байчевъ, Петръ Драгулевъ, Никола Драгулевъ, Жеко Жековъ, Борисъ Сжкжзовъ и др., въ лицето на които учредителитѣ виждаха своитѣ стари и опитни съвѣтници за прѣуспѣхъ на дружеството имъ.

Събранието, слѣдъ като размѣни мисли за цѣлитѣ на дружеството, тури основа на послѣдното подъ название: „Професионално Др-во на Журналиститѣ", съ лозунги: свобода на печата и ратуване за високъ журналистически моралъ, отъ които никога не ще се отклони.

Въ послѣдующитѣ засѣдания [illegible] членоветѣ на дружеството [illegible] прие се устава на [illegible]ото и се избра [illegible]ото му настоятел- [illegible] ...зовъ, Подпредседатель: Антонъ Байчевъ, Секретарь-касиеръ: Лука Константиновъ, съвѣтници Петръ Драгулевъ и Печо Господиновъ и Контролна комисия: С. Страшимировъ, Ст. Д-ръ Ив. Димитровъ и П. Жребечковъ, като се възложи на избраното настоятелство да представи на надлежното Министерство утвърждение на устава и само следъ утвърждението му, да започне своята дейность.

Едно отъ важнитѣ решения въ това засѣдание бѣ и учредяването при д-вото на журналиститѣ въ градъ Варна Журналистически Анкетенъ Сждъ въ съставъ: тримата членове — юристи — Жеко Жековъ, Никола Д. Драгулевъ и Богомилъ Вакжвчиевъ и секретарь на сжщия Анкетенъ Сждъ: Пр. Преславски. На тоя сждъ, съгласно устава, сж възложени слѣднитѣ задачи: да разрешава всички спорове, които би изникнали между членоветѣ на д-вото и между ония варненски граждани — търсящи удовлетворение чрѣзъ печата. На сжщия сждъ се даде право, да контролира и недопуща изнисането въ варненската преса на непроверени дописки и статии, относящи се до лични закачки и обвинения — отъ естество, да уронватъ престижа и честьта на гражданитѣ, безъ предварително редакторитѣ на вѣстницитѣ да сж се добрали до фактически документи. за изнисането имъ въ печата.

На 23 мартъ т. г. се получи отъ М-вото на Вжтр. работи устава на др[illegible] съ за[illegible] 980 отъ 18.III. 1924 год.

Едно отъ първитѣ начинания на варненското журналистич. д-во, е рѣшението на общото събрание — издаването на периодиченъ специаленъ вестникъ — органъ на д-вото, подъ название: „*Варненски Вестникъ на Вестницитѣ*".

Въ деньтъ на издаването му ще спржтъ всички варненски вестници и предадатъ своя материалъ на общия дружественъ вестникъ на вестницитѣ.

Добринъ Василевъ.

Погледъ върху българската печатна книга и периодически печатъ въ Варна.

Българската печатна книга въ Варна се е появила сравнително много кжсно.

Докато още въ 1828 г. въ Самоковъ е имало българска печатница — тая на Даскалъ Никола Карастояновъ и докато въ много други български градове отъ бившата турска империя сж се издавали вѣстници и списания презъ периода 1850—1877, Варна е стояла твърде много назадъ отъ общия народенъ устремъ.

До 1877 г. отъ българскитѣ вѣстници и списания, които сж имали достъпъ въ града и сж били четени отъ българския елементъ, могатъ да се изброятъ: букурещкитѣ — „Знаме" „Свобода" „Независимость" „Дума", цариградскитѣ — „Турция", „Македония", „Право", „Читалище", „Гайда" и др.

Едва следъ тая година духовния животъ на бъл-

Така презъ м. октомври 1878 г. се открива въ Варна за пръвъ пжть българска печатница, именувана „Наставникъ, бързотискна печатница на, Райко Илия Блъсковъ", пренесена отъ Браила, кждето е била до руско-турската война и извѣстно време презъ руската окупация въ Русе. Тя е имала само една машина, която и сега се пази въ печатницата „Хр. П. Войниковъ". Първиятъ българинъ ученикъ-словослагатель е билъ живия още работникъ въ това поле Димитръ П. Сжбевъ.

Първата българска книга, отпечатана въ тая печатница е първия свитъкъ отъ „Піянъ баща", повѣсть отъ Р. Ил. Блъсковъ и то едва къмъ края на м-цъ мартъ 1879 год.

А първиятъ български вѣстникъ излиза на 3 юли 1880 год., подъ название „Варненски вѣстникъ". Нe-никътъ е излизалъ трижъ седмично, печатанъ въ споменатата печатница. Излезли сж всичко 35 броя последователно. Последниятъ е отъ 19 ноември с. г. Застъпвани сж били въ него политическитѣ новини и статии (въ либерално-социялистически духъ), сведения и новости отъ всѣкакъвъ характеръ и статии въ народнически духъ, писани отъ най-важния сътрудникъ на Г. Кърджиевъ — руският емигрантъ К. Поповъ.

Примѣра на Кърджиева се последва отъ: „Свободна България", вѣстникъ „редактиранъ и издаванъ независимо отъ партии" отъ К. Каляндджи, излизащъ сжщо седмично. Тоя вѣстникъ е ималъ по-кратъкъ животъ — излѣзалъ е въ 23 броя — отъ 15 I до 4 III 1881 г.

Тукъ трѣбва да се спомене, че печатницата на Р. Ил. Блъсковъ е проявила голѣма за тогавашното време дѣйность. Освѣнъ повѣститѣ и нѣкои отъ календарчетата на Р. Ил. Блъсковъ и Илия Р. Блъсковъ, тамъ сж били печатани нѣколко преводни съчинения на Кръстю Мирски, учебници на Сава Радуловъ, (съдружникъ въ печатницата), нѣкои книги на Сава Доброплодни и т. н.

Къмъ края на 1882 год. се открива типо-литографията на Л. Нитче и Ярмолински и печатната книга започва да пълни пазаря.

Започватъ да излизатъ отъ тая епоха и по късно чакъ до края на 19 вѣкъ: списание „Наставникъ", редакторъ, издатель и стопанинъ Р. Ил. Блъсковъ презъ 1880/81 г. два пжти мѣсечно, отъ 14 VII до края на 1881 г. въ 22 книжки; сп. „Здраве" — общедостъпенъ медицински и хигиенически вѣстникъ, р. изд. Б. А. Оксъ, полумѣсечно, отъ 1884 до 1887, преименувано по-после на „Умъ и Здраве"; "Медицинско списание", издание на Варн. медицинско д-во, 1885-1888; „Бургаски вѣстникъ" (печатанъ въ Варна); в. „Нова България" — за политика и книжевность, отговоренъ ред. П. Каишевъ, въ 20 броя, 1886/1887; в. „Нова Българска пчела" р. издатель Сава И. Доброплодни, полумесеченъ, 1887/1888, въ 19 броя; в. „Добруджа" о. р. К. Поповъ, ред. А. Несторовъ 1887/1888 въ 14 броя; „Варненски общински вѣстникъ", подъ отговорностьта на кмѣта на града Кр. Ив. Мирски, полумесоченъ отъ 1888 до сега; в-къ „Новъ български печатъ 1887/88; сп. „Народна музика" ред. изд. А. А. Стояновъ и Р. М. Рачевъ 1889/1890 — 12 книжки (печатница на Л. Нитче); в. „Черно море", р. П. Бобчевски, седмиченъ — 189 броя — отъ 9.VI.1891 до 17.XII.1895; в. „Ехо" хумористиченъ, р. П. Бобчевски, 1891 — само 2 броя; сп. „Женски свѣтъ" р. Теодора Г. Ноева (съ сътрудничеството на сес[illegible] свѣтъ за 1894 г.; в. „Добруджанецъ"; „Вѣстникъ за политика и книжовность" р. А. Г. Кондовъ, 1894; в. „Правда", о. р. Щ. Димитровъ 1894; в. „Народна защита" — органъ на народнитѣ интереси (социалистически) о. р. Д. Георгиевъ, р. изд. Никола Драгулевъ, 1895—25 броя; „Ученишки гласъ" (до 13-я брой въ Севлиево) 1895; в. „Свободенъ гражданикъ" р. К. Ранковъ 1896—1902; в-къ „Сеячъ", органъ на земледѣлската дружина, о. р. Ю. Пекаревъ 1896—1900; в. „Странджа" отъ 25.V.1896 до 12.IX.1899, директоръ П. Драгулевъ, о. р. Н. Драгулевъ, седмиченъ; в. „Варна" р. А. Савовъ 1896—7; сп. „Земледѣлецъ" р. А. С. Овчаровъ (полумесечно научно-стопанско, 1897/8-24 броя; в. „Извѣстникъ" о. р. П. Глушковъ 1899—905; в. „Учителско движение" о. р. П. Капричевъ 1897; в. „Нова борба", органъ на зем. партия, р. Ю. Пекаревъ, 1898/99; в. „Сила" р. Б. Райновъ 1898/96; сп. „Здраве и Сила", органъ на бълг. гимн. д-ва 1899—905; в. „Земледѣлска борба" р. Ю. Пекеревъ, 1899—901; в. „Потикъ" о. [illegible] Къ[illegible] чевъ демократически — 1899, в-къ „Разгласъ" — ежедневенъ информационенъ листъ, изд. Н. С. Андоеевъ 1899; в. „Санъ Стефано" р. Д-ръ В. Карамихаиловъ 1899 (само 14 бр.); в. „Правдина" (Иравнукъ), на ермински и български, о. р. Ю. Пекаревъ, българския текстъ редактиранъ отъ П. Драгулевъ 1899 сп. „Сѣмейно огнище" (печатано въ Шуменъ, р. Н. Попова 1895).

Отъ 1 януари 1900 год. до сега сж излизали въ Варна 76 вѣстници и списания отъ които по важнитѣ и дълготрайнитѣ сж: „Търговско-промишлена защита", отъ 1910 до 1914 подъ името „Търговски фаръ" р. П. Драгулевъ, продължава и сега да излиза; в. „Обнова", в. „Добруджанско слово" „Български Стопан. вѣстникъ"; в. „Варненска Поща" отъ 1920 г. до днесъ; в-къ „Нова Варна", р. Д. Владиковъ — 1903; „Източенъ край" р. Ж. Ив. Жековъ, 1900; в. „Огледало" — сатирически р. Д. Поповъ, 1901; „Сияние" — литературенъ листъ, 1902; „Християнски свѣтъ" 1904; в. „Черноморски куриеръ" 1904; в-къ „Земледѣлецъ"; „Софийски новини" и „Варненски новини" на В. Юруковъ 1912—1918; сп. „Педагогическа практика" р. А. Борлаковъ отъ 1921 до днесъ, сп. „Ново училище"; в. „Свѣткавица" 1910—11; „Варненски Търговски вѣстникъ" 908—915; „Варненски окржженъ вѣстникъ"; в. Свободенъ Гласъ" (два) в. „Ревизоръ, Театръ и музика" отъ 1921 г. до днесъ; сп. „Економически прегледъ" органъ на Варнен[illegible] търг. индустр. камара. [illegible] ботникъ", 1911 — 1923; в. „Тича" (спортенъ); сп. „Икономически извѣстия" — органъ на Варн. търг. индуст. камара отъ 1922 до днесъ; „Социалистическа трибуна" в. „Ехо"; в-къ „Търговски вѣстникъ"; сп. „Рибарство"; сп. „Български техникъ"; в-къ „Работническа искра"; „Будитель"; „Нова Ера" и др.

Къмъ всички горни проявления трѣбва да се прибави и издателската дейность на Р. Ил. Блъсковъ 1880—1882, П. Н. Икономовъ 1894—1906, Георги Бакаловъ 1895—1904, Коста Евстатиевъ 1905—1912 и други, които твърде много сж допринесли за развитието на книжния пазарь, тъй много обѣднялъ сега.

Ж. Ив. Жековъ.

Pontus Euxinus[1]
(ЧЕРНОТО МОРЕ).

Древната история не ни дава положително никакви сведения за коренниттѣ обитатели на нашия край преди идването на трако-илирийскитѣ племена. Въ по-късни исторически времена обаче, ние срещаме *Крабизитѣ* (тракийци), които сж населявали нашия брѣгъ отъ р. Камчия (Дичина) до Балчикъ (Дионисополисъ). Този исторически фактъ се потвърдявава отъ Скимна, Хиоски поетъ, въ своята поетическа география[2]) който казва: Стих. 741—744 . . . Одесса, която милититѣ основаха въ царуването на Астиага въ Мидия е заобиколена отъ крабизи, траки[3]). [illegible] лисъ, казватъ, се е наричалъ пакъ, въ околностьта на който крабизкс и скитско населения и смѣсени Елини обитаватъ".

Крабизитѣ сж били варвари и сж живѣли около древния Odessus край варненското езеро на наколни жилища. Околностьта на Odessus била покрита съ дѣвственни лѣсове. Крабизитѣ се занимавали съ скотовъдство и сж работили неуморно и упорито своята земя. Тѣ не сж обичали морето — тази морска стихия, която на хоризонта „се цѣлува съ небето" и която е била подвижна, бурлива и бучующа. Тѣ сж чувствували особенно благоговение предъ бѣлочелитѣ високи вълни, които имъ вселявали въ душитѣ ужасъ и трепетъ. Тѣ сж полагали, по всѣка вѣроятность, че тази морска стихия носи неминуема смърть, ако нѣкой се осмѣли да я нагази или преплува. За това тѣ сж били ограничени въ своята външна дѣйность. Тѣ сж знаяли само своя добитъкъ и земя. Тѣ сж нѣмали понятие отъ търговия. Никжде историята не ни говори за предприемчивостьта на крабизитѣ по море.

Познатъ беше Pontus само на безстрашнитѣ, смѣлитѣ и предприемчивитѣ древни елини, защото тѣ сж обичали морето и сж го използували за свои търговски цѣли, и за неоспоримо доказателство служи съграждането на толкова много колонии по брѣговетѣ на Pontus'a: — Созополъ (Аполония), Месемврия (Месемврисъ) Одесса (Одиссосъ), Макрополисъ (до Евксиноградъ), Екрене (Крупосъ), Балчикъ (Дионисополисъ), Манкалия (Калатисъ), Кюстенджа (Томи), Истросъ (с. Кара-харманъ) до Дунава и др. Тази моряшка смѣлость, тази предприемчивость, този стремителенъ търговски духъ се възпѣва отъ великия трагически елински поетъ *Еврипидъ* (486—406 пр. Р. Хр.) въ своя поетически трудъ „Ифигения въ Таврида" (Кримъ), стр. 74: — „наистина подъ плясканията на здравитѣ двойни весла сж преплували по вълнитѣ на понта, отпуснали платна на вѣтъра, съ желание да увеличатъ богатствата на домоветѣ си; защото обична е ненаситната надежда на човека да товари богатство, впуска се да се скита изъ варварски морета и градове, понесенъ на безкрайна мечта. Едни политатъ съ безмѣрна жажда за печалби, други съ умѣ- [illegible]

Отъ тѣзи слова на поета ние заключаваме, че древнитѣ моряци — еллини сж предприемали далечни морски плавания съ цѣль да се обогатятъ чрезъ откриване на нови мѣста и създаване на търговски центрове.

Pontus билъ познатъ повечето отъ времето на Аргонавтитѣ — 50 еллински герой отъ Аргосъ, които съ своя корабъ Арго сж отплували да търсятъ златното руно въ Колхида (Кавказъ-Мингрелия). Даже и преди тази смѣла акция на Аргонавтитѣ Pontus билъ преплуванъ отъ Ио, джщеря на първия легендаренъ царь на Аргосъ Инахосъ, която „преплувала тракийския протокъ, Воспора, посрѣщнала Евксинаки Понтъ и се спрѣла на Кавказъ."

Херодотъ, бащата на историтѣ (книга 11, стр. 103—106) казва: „баснята, която е сжществувала — войската на египетския царь Сесострн (Рамзесъ II, 1320 год. пр. Р. Хр.) отплувалъ къмъ земята на Скититѣ и Колхида" (Кавказъ, Мингрелия).

Страбонъ въ книга А, стр. 21, казва: „пжтьтъ къмъ Евксински Понтъ билъ извѣстенъ на еллинитѣ даже въ най-древнитѣ времена, когато го наричали *велико море*.

Поражда се въпроса, защо туй море, Pontus въ древни времена се е наричало *Аксинъсъ* (негостоприемно) и *Евксиносъ* (гостоприемно).

Отговорътъ на този въпросъ ще се намѣри въ цитатитѣ на нѣкои мѣродавни писатели, които излагаме по-долу.

Страбонъ (книга Z, стр. 298) казва: „Защото лесно тогава туй море бѣ наименовано негостоприемно поради тру[illegible]достжпностьта и диво[illegible] околнитѣ народи.

Скимнъ, Хиос[illegible] гласява се съ ду[illegible] бона, като каза[illegible] —737. „защото [illegible] отъ Иония изпра[illegible] та, който по-рано [illegible] негостоприеменъ [illegible] шедствията извър[illegible] варитѣ, за по-до[illegible] го гостоприеменъ"

Диадоръ, (кни[illegible] еллински историк[illegible] лия казва: „Пон[illegible] негостоприеменъ [illegible] дини, заобиколе[illegible] варски народи [illegible] диви, които умър[illegible] денцитѣ, жители [illegible] нитѣ."

Еврипидъ, въ [illegible] си трудъ „Ифиге[illegible]рида", дава точ[illegible] ния на Pontus: ([illegible] 108, стр. 65) „о[illegible] се отъ храма, д[illegible] въ пещеритѣ, к[illegible] бали *чернитѣ* [illegible] *тосъ*."

(Стих. 1[illegible]—124[illegible] „благоговѣ[illegible] на двойни[illegible] подви[illegible] на *Евксински пон*[illegible]

(Стих 118—1[illegible] „сега [illegible] стенка на [illegible] *мското* море [illegible] на к[illegible] на, б[illegible] [illegible] „чу[illegible] [illegible] емно море."

(Стих. 436—4[illegible] „вѣянето на зефир[illegible] наха и минахи о[illegible] обиленъ Левка, [illegible] до бѣлитѣ брѣ[illegible] витѣ надбѣгван[illegible] гостоприемното [illegible] море)".

(Стр. 1388—13[illegible] „за което дойдох[illegible] *стоприемното* [illegible] тѣснитѣ скалисти [illegible] *ди*[1]). *Овидий* (P[illegible]dius Nuso) лати[illegible] заточенъ въ Кюст[illegible] пр. Р. Х.) въ кн[illegible] stium, стих. 54[illegible] „Frigida m[illegible] ni litora Po[illegible] Dictu[illegible] ille fuit. [illegible] tur moderatus[illegible] „ограничаватъ мес[illegible] гове на Евксински[illegible] то отъ древност[illegible] ченъ негостоприе[illegible] отъ умеренъ вѣт[illegible] се движатъ, нито [illegible] раби намиратъ ти[illegible] ще, наоколо сж [illegible] чрезъ убийство търс[illegible]

Отъ всичкитѣ г[illegible] цитати отъ древни[illegible] се напълно установ[illegible] tus Euxinos въ [illegible] се е наричалъ Po[illegible] — негостоприе[illegible] щото диви, варва[illegible] обитавали брѣго[illegible] билъ подв[illegible] умеренъ вѣтър[illegible] отпосле, кога[illegible] стр. [illegible]

[1] Извадк[illegible] Varna (Pan[illegible]

…е, лошо … българитѣ, …владали нашия …ѣ вѣкога е билъ но не за това, че …гли да използуватъ …у, а за това, че на… …али по природа …рзани на земя… …ка си. Тѣ не …е, богатство …ния съ вѣтро… Тѣ достатъчно …опили отъ не…аната си, пло… отъ околнитѣ природни неизчерпаеми източници, и съ това сѫ се задоволявали. Тѣ сѫ нарекли Pontus'а „черенъ", защото водитѣ му иматъ тъмно-зеленикавъ цвѣтъ, както Еврипидъ е казалъ: „чернитѣ води на Понта". Днесъ и ние, и цѣлия свѣтъ, зоватъ Pontus'а „Черно море", френцитѣ „la mer noire", англичанитѣ „the black sea", отоманитѣ „Кара Денисъ" и пр. Името „Евксиноградъ" произхожда отъ древното название на Евксиния—Евксини, т.е. гостоприеменъ градъ.

…на Светитѣ Братя.

…турчи страни …своето минало …ли подобающе …оитѣ велики и …инове. Въ на… …блѣстятъ двѣ …чезарни имена: …илъ и Методи, …които чествуваме всички, въ …ито тупти …е. Велико … тия два …нието на …а, всредъ …ава елинс… запази българс… …динъ мощенъ и …факторъ за съ… народностьта. Я… …ѣрата — това …които съзиж… …тъ национал… …учителитѣ ту… …на нашата просвѣта и култу… …незиблемъ …паметь за на… …баджиитѣ по… …имать вѣра въ …ский. …народъ жи… …нуж… …оки …

Св. Кирилъ и Методи, Отецъ Паисий научи българина да обича повече своето отечество и дори да се гордѣе, че е синъ на България. Гласътъ на българския учитель почна да се чува, почна да се буди заспалото съзнание на българската народность надъ тежкитѣ вериги на робството. Всичкитѣ борци на нашата църковна и политическа свобода сѫ създадени отъ българския езикъ и отъ българската писменость.

Деньтъ, въ който почна да се чествува паметьта на Св. Кирилъ и Методий, се тури основата за обединение на всички българи и сила и мощь въ непосилнитѣ борби за извоюване своята църковна и училищна свобода. Отъ тоя день българинътъ манифестира своето национално съзнание и своето национално единство. Паметьта на великитѣ първоучители не умира, не гаснѣ! Великия народенъ поетъ казва: „не се гаси туй, което не гасне!" Българската златна младежь, като кичи своитѣ училища съ цвѣтята на пролѣтьта, дава на българския народъ зало… …гата на неговото велико и славно бѫдаще, за неговото единство. Отъ нейната необуздана велика радость на 11 Май се е сътворила борческата и неустрашима сила, онази желѣзна мощь, която сломи и ще сломи високомѣрния рогъ на врагитѣ на България, и която ще крепи духътъ на българина, кѫдѣто и да се намира той.

Българския народъ, като чествува паметьта на равноапостолитѣ, нека празнува праздника на отечеството, защото съ него е свързанъ живота на нацията.

…народность, …ка и вѣрата го … …крата на бъл… …ковно възраж… …отъ Атонъ; …Паисий каза …я народъ да …а отъ името и …а си; когато той …вото собствено …че ималъ …— вълни… …то национално …азнесоха чрезъ …писменость. Съ …азбука на Св.

…ѣтнитѣ ни зачеки въ Варна.

…ско население, …рениящи въ Вар… …аитѣ. Прито… …гар. елементъ …ва преди 120— …Поради гео… …етнически осо… …а града обаче, …то на българщи… …Двѣ крѣп… …здаватъ, кои… …загубно върху …дане: …но се повече …линизаторска …ъцката митропо… …въ появата на …черковенъ въ… …гръцкото али… …или взаимно …претопяватъ …

помни да е имало въ Варна чисть нѣкой гръкъ, освенъ испращания отъ патриаршията владика.

„Първитѣ чорбаджии каже Йосифъ Стояновъ, които помня, че се навъртаха около варненския гръцки владика като старейшини, образувайки и митрополитски съветъ (димогерондията), сѫ се нашенци по произхождение, главно отъ с. Джиздаръ-кьой." Сѫщото твърди въ споменитѣ си и познатия дългогодишенъ варненски сѫдия Стеф. Кабакчиевъ, дошелъ въ Варна тутакси следъ Кримската война, както и Андрей Вретосъ, гръцки консулъ въ Варна презъ 1853 и 1854 год., който изрично пише въ мемоаритѣ си, печатани въ Петербургъ въ 1856 г., че въ Варна, освенъ владиката, само 3—4 …чаяли гръцки. Ели…то на варненскитѣ …доста българи с… …време…

…лешния цариградски патриархъ Иокимъ III.

Иосифъ Стояновъ ми изтъкна поименно всички тия лица отъ митрополийския съветъ. Тѣ сѫ:

1) Янаки Стояновъ Буиклуоглу, чийто баща дошелъ отъ Калоферъ въ Варна като абаджия около 1820; 2) Желѣзъ Апостолаки, синъ на абаджи Гергя, а последниятъ — братъ на Стояна Буиклуоглу, баща на Янакя Стояновъ (Парушъ; първиятъ търговецъ отъ кѫщата Базаръ Парушъ въ Варна е братъ на Желѣза Апостолаки. Георги Парусиади, дългогодишенъ чиновникъ по правосѫдието у насъ, е синъ на Паруша); 3) Николи чорбаджи — Велисарий, е българинъ отъ село Старо-Орѣхово въ Камчията (следъ руско-турската война въ 1828 год., когато варненскиятъ гръцки владика Филотей, който обира ценноститѣ на църковитѣ, та и подмамно подбудства, дори заклина варненското християнско население да избѣга заедно съ него въ Русия следъ оттеглянитѣ презъ 1829 г. руски войски отъ Варна — Николи чорбаджи смогва да предума населението да не мърда отъ мѣстото си); 4) Парашкева Паласкооглу—отъ носене ловни паласки—нареченъ сетне Параску, е българинъ отъ с. Джиздаръ-кьой (синоветѣ му сѫ познатитѣ Д-ръ Георги Парасковъ и адвокатътъ В. Парасковъ); 5) Хаджи Димитри Чилооглу, българинъ отъ Бебрево; 6) Хаджи Карамфилъ Трѣвнаоглу, нареченъ отъ после Трано, родомъ отъ Трѣвна (синоветѣ му сѫ адвокати и лѣкари); 7) Димитраки Папазоглу отъ с. Джиздаръ-кьой (неговъ синъ е познатиятъ на… докторъ Василаки Пападопуло; 8) Кюркчи Митю отъ Ямболъ, първи кожухаръ; 9) Хаджи Янаки Форооглу отъ Джиздаръ-кьой; 10) Стефанаки Теофановъ — сѫщо отъ Джиздаръ-кьой; 11) Хаджи Михаилъ Николовъ, българинъ отъ Ески-Джумая, търговецъ съ колониални стоки; 12) Стоянъ Авджиевъ отъ Лѣсковецъ и други.

Тези е причината, задето българско училище въ Варна се отваря твърде късно, едва на 19 августъ 1860 год., следъ като преходно на 11 май сѫщата година варненскитѣ българи се организуватъ въ особна училищна община и то благодарение на два външни фактора: 1) на бележититѣ великденски събития въ Цариградъ на 3 априлъ 1860 г., когато Иларионъ Макариополски тържествено провъзглася раздѣлата на българската църква отъ Цариградската патриаршия, та живителната родна вълна понася бързо къмъ самочувство и смѣла дѣйность и малцината тогазъ варненски българи (открито обявени за такива само около 40 кѫщи) начело съ родолюбивитѣ търговци: братята Никола и Сава Георгиевичъ, родомъ отъ Търново, Рали П. Мавридовъ — отъ Шуменъ, Стоенчо Хаджи Ивановъ отъ Ески-Джумая, Хаджи Стаматъ Ж. Сидеровъ отъ Горня-Орѣховица, Хр. Поповичъ отъ Калоферъ, Ангелъ Георгевъ отъ Трѣвненскитѣ колиби Бѣлица и Коста Мих. Тюлевъ отъ Казанлъкъ; 2) на горещата идейна подкрепа на руския вице-консулъ въ Варна, Алек. Викторовичъ Ра…

…града и съборена въ 1908 год. за урегулиране площада „Иосифъ I", въ състава на който мѣстото й влиза къмъ северо-източния ѫгълъ — ситуационниятъ планъ на кѫщата е сметъ отъ техничния отдѣлъ при Варненската община и запазенъ. Тукъ е хвърленъ първия лѫчъ на българския просвѣтенъ животъ отъ препорѫчания отъ П. Р. Славейковъ първи български учител Костадинъ Тодоровъ, нарванъ отсетне и Арабаджиевъ, който разгласа на 40 български ученици и ученички ново, нечувано въ школа въ Варна Кирилско четмо и писмо, и то следъ като се преодоляватъ твърдо и срѫчно и последнитѣ упорити спънки отъ гръцката митрополия.

Б. Сакѫзовъ.

Единъ старъ заслужилъ нашъ съгражданинъ.

Единъ отъ първитѣ български търговци и ратници за българщината и впоследствие първия бълг. кметъ на гр. Варна е днесъ почитания и уважаванъ отъ всички 83 годишенъ нашъ съгражданинъ — г-нъ **Янко Славчевъ**. Както всички други заслужили съ дейность и честь българи, тъй и г. Янко Славчевъ е живъ примѣръ и назидание за поколенията, които идатъ да продължатъ и творятъ дѣлото на българската култура въ нашия черноморски край.

Г-нъ Янко Славчевъ е роденъ въ гр. Търново на 1841 год. и още на 4 годишна възрасть е билъ даденъ да се учи въ гръцко училище. Тогава въ Търново всички заможни и интелигентни българи сѫ пишели съ „гръцки букви български думи", тъй като гръкоманство е било въ пълния си разцвѣтъ.

Къмъ 1850—55 год., обаче, благодарение на по-събудени и млади търговци, като х. Пандели Кисимовъ, Пенчо Радиновъ, Христо х. Николовъ, х. Христаки Стояновъ и др., които сѫ имали често търговска работа съ чужбина (Виена, Ромѫния, Цариградъ), се повежда борба съ старитѣ гръкомани… …гръцката… …лия ще се турятъ основи на първитѣ български училища. Тогава и Янко Славчевъ постѫпва като ученикъ въ тѣхъ при учителитѣ Петко Славейковъ, Николай Михайловски (братъ на Илариона Макариополски и баща на известния ни поетъ сатирикъ Стоянъ Михайловски), Д. Александриди, българинъ отъ Сливенъ, свършилъ Атинската академия и преподавалъ френски и старо-елински езици.

На 25 годишна възрасть, въ 1865 година, г. Янко Славчевъ се заселва въ гр. Варна при своя роднина комисионерътъ Никола Георгевичъ, въ кантората на когото постѫпва като писарь. Тогава градътъ броялъ едва 15,000 души — турци, арменци, гагаузи и *около стотина български кѫщи*. Повечето отъ българитѣ сѫ били хора *занаятчии* — абаджии, кожухари, колари, желѣзари и др. — почти всички преселци изъ вѫтрешностьта, но оженени и задомени за гагаузки. Въ пияцата, като българи търговци, се подвизавали братята Георгевичъ, х. Рали, Христо Поповичъ, х. Стаматъ и др. а имало и по-събудени българи кръчмари и лозари — сѫщо преселци.

Г-нъ Славчевъ, заедно съ други свои млади връстници, като Атанасъ Минчевъ, Андрей Астарджиевъ и др. повеждатъ енергична пропаганда между българитѣ, да пращатъ своитѣ деца въ току-що отвореното българско училище (1860). Много заблудени българи били спасени, но затуй пъкъ възникнали голѣми раздори между съпрузитѣ — дори до разводъ: бащата дава детето си на българско училище, а майката фанатизирана гагаузка-гъркиня го прибира и изпраща при гръцки учитель.

Насърдченъ отъ успѣха на своята пропаганда, Я. Славчевъ взема инициатива, заедно съ другаритѣ си за построяването и уреждането на *първото българско читалище „Надежда"*, до старата църква „Свети Архангелъ Михаилъ"; скоро, обаче, тѣ били принудени да го отстѫпятъ за девическо училище. Печатътъ на читалището днесъ се съхранява въ Варненския археологически музей.

Въ 1868 год. г. Славчевъ залавя самостоятелно комисионерство и, заедно съ други български търговци и комисионери въ пияцата, като Велико Христовъ, Братия Попови, Хар. Лефтеровъ, х. Христаки Стояновъ, Смиловъ и пр., които приждатъ отъ вѫтрешностьта, се съставя първата българска черковна и училищна община, призната отъ турското правителство. Влиянието на българския търговски елементъ било вече твърде засилено и въ 1875 год. г. Славчевъ билъ избранъ за членъ въ тогавашния *Тижаретъ* (търговски съветъ).

При свършването на освободителната война, когато генералъ Столипинъ съ две роти руски войници влѣзълъ въ Варна презъ градскитѣ порти Ибрямъ-капусу на 27 юлий 1878 г., г-нъ Славчевъ, начело на българската колония, посрещналъ генерала съ хлѣбъ и соль, а следъ туй въ църквата „Св. Архангелъ Михаилъ се отслужилъ тържественъ молебенъ за освобождението на града.

Първиятъ градски губернаторъ билъ българинътъ на руска офицерска служба *Кишелски*, а следъ него билъ назначенъ за такъвъ *Баумгартенъ*, при когото били командировани като администратори на града — г. Славчевъ заедно съ негова другарь, покойния *Велико Христовъ*. Въ качеството си на такива, тѣ наредили персонала въ общинското управление, митницата, сѫдилището и пр. Следъ туй, Велико Христовъ билъ назначенъ за кметъ на града, но тутакси билъ преназначенъ за председатель на Временния сѫдъ, като поставили на негово мѣсто, като действителенъ пръвъ кметъ на града, г. Славчева. Нататъкъ, тия двама заслужили наши съграждани ставатъ почти неразделни другари и съдейници и били избрани за народни представители въ Великото учредит. нар. събрание. Въ последствие, г-нъ Славчевъ билъ избранъ за народенъ представитель въ 1882 и 1893 г., за градски кметъ въ 1894 г., за председатель на търговско-индустриалната камара въ 1899 г. и 15 годишенъ членъ въ управителния съветъ на Българското Пароходно Дружество, заедно съ Велико Христовъ и двамината инициатори за основаването на това дружество.

Добринъ Василевъ

Бележки по театралното дѣло въ Варна.
(извадки)

Увѣряватъ, че въ Варна се е давало театрално представление още преди 1877 год. съ пиесата „Стефанъ Караджа" отъ Тодоръ х. Станчевъ, но като се има предъ видъ, че тая пиеса е излѣзла отъ печатъ едва въ 1879 год. горното твърдение изглежда неправдоподобно.

Вѣроятно сѫщата пиеса ще е давана отъ учителитѣ и ученицитѣ — любители актьори презъ годинитѣ 1880—1882 отъ когато датиратъ и първитѣ сведения за театраленъ животъ въ града. Отъ тия любители актьори по-забележителни сѫ били: Тодорка Бакърджиева, Д-ръ Христовъ, Д-ръ Сарафовъ, Хр. Генчевъ, Ат. Припряновъ и др. Представени сѫ били, макаръ и отъ време на време, съ извѣстенъ успѣхъ пиеситѣ: „Иванку" отъ В. Друмевъ, „Скъперникътъ" отъ Молиеръ, „Ревизоръ" отъ Гоголь, „Геновева" и др.

Едва въ мартъ 1883 год. се основава въ града тъй наречената „Книжовна дружина" по инициативата на Кр. Ив. Мирски, при която се е формирала театрална трупа отъ любители актьори, предимно учители и интелигентни. Тая трупа е представила: отъ Х. Чоке — „Хубавата Сидония", „Покръстването на Преславския дворъ" (Войниковъ), „Стоянъ Войвода", „Скъперникътъ" (Молиеръ), „Михалаки Чорбаджи" (Вазовъ), „Добродѣтель и злоба" (Д. Е. Шишмановъ), „Магьосникътъ" (преводъ отъ гръцки авторъ), „Райна Княгиня", „Велислава" (Войниковъ), „Иванку", „Драндавела" (Т. х. Станчевъ), „Хитрости скапиново" (Молиеръ), „Поевропейчване" (П. Войниковъ), …, „Ревизоръ", „По неволя докторъ" (Молиеръ) и др. въ най-старото театрално и изобщо салонно помѣщение въ града „Конкордия," сега вече не сѫществуващо. По-отличилитѣ се въ тая трупа дѣятели сѫ били: Хараланъ Ангеловъ и Д. Кирановъ като режисьори и актьори, Ангелъ Ангеловъ, любимецътъ на публиката, Тодорка Бакърджиева, Милана Патоева, М. Чилингирова, Д. Караджовъ (офицеръ), Ст. Кожухаровъ, Ст. Меразчиевъ, Д. Мутафовъ, Ив. Ивановъ, Хр. Груевъ и други.

Презъ лѣтото на 1885 г. тая трупа е дала свой пръвъ спектакълъ на открито (първия лѣтенъ театъръ), въ градската градина, съ пиесата „Велиславъ и Милка" отъ Сава И. Доброплодни — бенефисъ на последния, при чиста придобита сума 1,200 лв!

Смутнитѣ времена на тежъкъ политически животъ следъ 1885 г. сѫ турили край на хубаво започнатото дѣло.

Въ 1892 г. града бива посѣтенъ отъ Софийския театъръ, знаменития въ историята на българския театъръ „Основа", въ който сѫ взимали на варненската сцена участие: Ив. Поповъ, Ив. Кожухаровъ, В. Кирковъ, Д. Антоновъ, Ив. Тачевъ, Шенка Попова, М. Ив. Попова, М. Антонова и др. Театъръ „Основа" е престоялъ 20 дена и е ималъ завиденъ успѣхъ, като е събудилъ всредъ варненската публика театраленъ интересъ изглежда доста много, та тогавашния кметъ Кр. Мирски, поканва и натоварва Ив. Кожухаровъ, организира и привлича млади сили и, върналъ се вече въ града, се основава „Варненския театъръ". Представленията се давали въ новопостроената барака — салонъ „Зала Съединение". Взимали сѫ активно участие актьоритѣ: Т. Тончевъ, Хр. Ганчевъ, Фр. Фратевъ, Коста Стояновъ, Георги Стояновъ, Емилия Петрова, Кица Стоянова (тогава Димитрова) Стоянъ Кожухаровъ, Ив. Д. Ивановъ, по-после директоръ и интендантъ на Софийския народенъ театръ, Стефанъ Петковъ, Ив. Кожухаровъ, и др.

Този театъръ е просѫществувалъ до 1897 год. Презъ тия години, 1890—1897 г. на варненската сцена сѫ се подвизавали, Ст. Цанковъ (сега ректоръ на духовната академия), Георги Кожухаровъ, правили сѫ своитѣ първи стѫпки, дебютирали сѫ съ значителенъ успѣхъ: Роза Попова, П. Преславски, (1897), Ст. Бъчваровъ (1897), П. Стойчевъ, Атанасъ Кирчевъ (1892).

Независимо отъ тѣхъ, въ по-вече или по-малко сътрудничество сѫ се проявили: Ив. Дабковъ, Зл. Драсовъ, Юрд. Тодоровъ, Стойко Ивановъ, С. Ченковъ, Н. Котаровъ, Жечка Горнева (сега Георгиева) Котарова, Мария Славова, Ионковъ и други.

Представени сѫ били пиеситѣ: „Граничари", „Галилей", „Илю Войвода", Отело", „Мария Тюдоръ", „Мария Жана", „Парижкиятъ вехтошаръ", „Лукреция Борджия", „Бургграфитѣ", „Хернани, „Разбо…ци", „Семейството напрѣ…ика (П. Джакомети), …десетьгодишнята…

Паралелно съ тоя театръ е сѫществувала и една любителска трупа отъ учители, която е давала отъ време на време спектакли въ читалището „Зора".

Презъ 1898 г. се основава театъръ „Напредъкъ", просѫществувалъ съ малки прекѫсвания до 1912 год. Режисьори на тоя театъръ сѫ били: Ст. Бъчваровъ, Фр. Фратевъ, Ив. Кожухаровъ, директоръ П. Преславски. За тия 14 години той е изнесълъ следнитѣ пиеси, съ голѣмъ или малъкъ успехъ: „Отело", „Хернани", „Кулата Нель" (Ал. Дюма-Синъ), „Испанци", „Граничари", Македонската кървава сватба", „Желѣзната маска", „Мария Тюдоръ", „Службогонци", „Хѫшове", „Дамата съ камелиитѣ", „Сватбата на Кречински", „Иванку", „Вѣра, Надежда и Любовь", „Отъ главата си тегли", „Отечество" (В. Сарду), „Апостолъ" (И. Миларовъ), „За короната", (Копе), „Вестникарь ли", „Човѣкъ сбърква понѣкога" (Островски), „Нора", „Честь", „Родина", „Ева", „Епидемия", „Лихварь", „Пробуждане" (Карима), „Вампиръ", „Бориславъ", „Въ политѣ на Витоша" (1912), „Къмъ нещастието" (Ив. Балкановъ).

Освенъ по-горѣ споменатитѣ актьори, на сцената на тоя театъръ презъ сѫщия периодъ, сѫ се подвизавали и следнитѣ професионални и любители — актьори, проявили се съ повече или по-малко успѣхъ: Щерю Георгиевъ, Христо Георгиевъ, Сава Стояновъ, П. Кожухаровъ, Ив. Георгиевъ, П. Савова, В. Преславска, Е. Донсузова, Де…

шимировъ, Ив. Ж. Ивановъ, П. Вацовъ, Ст. Поповъ, Хр. Мирски, Хр. Томовъ. и др.

Гастролирали сж презъ сжщия периодъ въ театра следнитѣ артисти отъ други театри: П. Стойчевъ, Стойчева, Адр. Будевска, Ив. Поповъ, Ат. Кирчевъ, Маркиза Щроци, отъ загребския народенъ театъръ въ „Дамата съ камелиитѣ“, М. Звонарева, отъ люблянския театъръ въ сжщата пиеса, Матей Икономовъ, В. Кирковъ. и др.

Отъ 1902 г. докжде 1906 г. Варна се е посещавала почти всѣка година отъ разни театри (между другото и отъ италиянската оперна трупа на Масини, изиграла изобщо голѣма роль у насъ), отъ които съ найголѣмо значение и *съ широко отражение на духовния животъ на града* е билъ „Съвременниятъ театъръ“ на Матей Икономовъ.

Бележитиятъ актьоръ, режисьоръ и театраленъ организаторъ още съ първото си представление е оставилъ неизгладими впечатления.

Неговиятъ успѣхъ се дължи на обстоятелството, че той се яви съ съвременни пиеси, които съ тържественно шествие по това време се изнасяха на всички голѣми европейски театри. Икономовъ захвърли настрана пиеситѣ на Джакомети, Н. Живковъ, Монтекини Гаетано („Галилей“), Пия Феликсъ („Двама желѣзари“), Фройденрайхъ („Граничари“), Чернодрински Дюма и др. и първъ изнесе Ибсена („Нора“, „Призраци“, „Кога ний мъртвитѣ се пробудимъ“), Зудермана („Честь“, „Родина“, „Края на Содомъ“) Горки и др.

А [другата] отъ това е, че те... [усетъ и вкусъ] на ... публика се ... постепенно.

...ойнитѣ 1912 — 1918 г. театъръ въ града не е могълъ и да сжществува. Давана е само пиесата „Следъ стжпкитѣ на войната“ (Балкановъ) 1914 г. Следъ последнята война, когато интересътъ къмъ всѣкакъвъ видъ театъръ у насъ се увеличи извънредно много, правиха се много опити да се основать постоянни театри, но тѣ не успѣваха, до като презъ 1919 година се основа изигралата голѣма роль въ театралния животъ на града „Варненска Оперетно-Драматична Дружба“.

Привлѣкла почти всички театрални и музикални сили въ града, като режисьора Г. П. Доневъ, композитора Ал. Кръстевъ, диригента Д. Младеновъ и др. имайки за директоръ неуморимия организаторъ П. Преславски и съ сътрудничеството на много млади, които вече иматъ име, тая дружба, въпреки краткото си сжществуване, можа да зарегистрира успѣхи, които, ако не сж много голѣми, то за Варна отвориха пжтя на други театрални проявления и предприятия.

Така дружбата изнесе съ успѣхъ пиеситѣ: „Интересътъ преди всичко“ (О. Мирбо), „Химна на нищетата“ (София Беллая), „Съвестьта“, „Карнавала“.

По-голѣмъ успѣхъ имаха изнесенитѣ отъ дружбата оперети, нѣщо много естественно следъ войнитѣ, когато човекъ търси повече развлечения, леки и сладниви, отколкото да се вдълбочава въ голѣмитѣ въпроси.

Проявиха се: Ив. Балка... Вл. Трендафиловъ, ... Вакарелска, ... Вл. Поповъ, ...щи хористи, оркестранти, артисти и др.

По много причини, това дѣло трѣбваше да намѣри своя бързъ край къмъ края на 1920 год. като при все това, ржководното тѣло намѣри за необходимо да връчи на тогавашния кметъ, покойния Д. Кондовъ, единъ проектъ за основаване на градски театъръ. Кметътъ посрещна идеята съ готовность, подкрѣпи я, основа се Варненския Градски Общ. Театъръ на 13 февруарий 1921 год. като за режисьоръ биде повиканъ отъ Софийския Свободенъ Театъръ бележития труженикъ на сцената Стоянъ Бъчваровъ.

Тукъ трѣбва да се прибави че къмъ края на 1920 г. една група любители-актьори, подкрепена отъ стари артисти и такива отъ дружбата, изнесе съ доста голѣмъ успѣхъ историческата пиеса „Сабинъ“ отъ отъ Д. Ю. Грънчаровъ и презъ 1921 год. драмата „Разбитиятъ корабъ“ отъ Ив. Балкановъ.

Така основаниятъ Варн. Гр. Общ. Театъръ, биде твърде щедро субсидиранъ отъ тогавашния и сегашни общ. съветъ. Властницитѣ вече отидоха по течението на образованата публика, петимна за театъръ, кждето не само да може да си отдъхва, но и да ободри сърцето и душата. Така само може да се обясни фактътъ, че Варн. Гр. Общ. Театъръ проявява единъ интензивенъ животъ, върви съ смѣли крачки и нѣма причини да се мисли, че той ще свърши нѣкога печално.

Подъ режисьорството на Ст. Бъчваровъ театъра изнесе редица модерни пиеси: „Инстинктътъ“ (откриване на театра на 12 мартъ 1921 г.) отъ Кистмекеръ, „Фарисеи“ отъ Б. Шоу, ... (Мирбо), „Врагове“ (Горки), „Единъ царь“ (Софокълъ), „Жената която уби“ (Ш. Хегедюшъ), „Честь“ (Зудерманъ), „Убиецътъ“ (Ш. Хегедюшъ), „Забава“ (Шницлеръ), „Право и любовь“ (М. Нордау), „Призраци“ (Ибсенъ), „Сѫдиитѣ“ (Бриьо), „Боброва шуба“ (Хауптманъ), „Моралъ“ (Л. Тома), „Палавата“ (Бернщайнъ), „Ураганъ“ (отъ сжщия), „Приказката за вълка“ (Молнаръ), „Мъртвецътъ“ (К. Лемонье), „Чудото на св. Антония“ (Матерлинкъ), „Бланшетъ“ (Бриьо), „Народенъ врагъ“ (Ибсенъ), „Ржцетѣ“ (Лемонье), „Самсонъ“ (Бернщайнъ), „Най-важното“ (Н. Евреиновъ), „Падуанската Херцогиня“ (О. Уайлдъ) и много други.

За извѣстно време презъ 1921 год. режисьори на театъра бѣха Матей Икономовъ и И. С. Даниелъ, а Ст. Бъчваровъ бѣ образувалъ свой театъръ „Пробуда“, давайки много отъ пиеситѣ, изнесени на общинската сцена.

Отъ м. септемврий 1923 г. Бъчваровъ напусна театъра и на негово мѣсто остана за административенъ ржководитель Ив. Яневъ, а за художествении, той и Н. Гандевъ. Начело на театъра застана и единъ нескопосенъ театраленъ комитетъ, съставенъ отъ хора, несведущи по театралното дѣло, което не е вече едно обикновенно любителско настроение, а голѣма духовна дейность, изискваща специално подготвени хора, имайки я като идеалъ въ живота си.

Съ Бъчваровъ театра израстна като най-крупниятъ културенъ институтъ и на неговата сце... ...явиха си устремъ, като Вл. Трендафиловъ, М. Богдановъ, Ем. Попова и др.

Отъ началото на последния (IX 1923 — V 1924) сезонъ се изнесоха съ успехъ нови и модерни пиеси: „Седмата заповѣдь“ (Х. Хайермансъ), „Маскарадъ“ (Л. Фулда), „Училищни другари“ (Л. Фулда) „Господаря на живота“ (Х. Баръ), „Силата на мрака“ (Толстой) „Библиотекарьтъ“ (Г. Ф. Мозеръ), „Глупакътъ“ (Л. Фулда) „Мѣщане“ (Горки). „Великиятъ Галеотто“ (Х. Ечегарай), „Люциферъ“ (Е. Бутти) „Бжмбери“ (Уайлдъ), „Добре скроениятъ фракъ“ (Дрегели) „Перъ Гюнтъ“ (Ибсенъ), „Живиятъ трупъ“ (Толстой), „Приказката за вълка“ (Молнаръ), „Рибарска любовь — „Въ тихия кжтъ“ (Г. Енгелъ) „Училище за клюки“ (Р. Шериданъ).

Влагатъ своето цѣнно сътрудничество въ тоя театъръ актьоритѣ: Ив. Яневъ, сравнително младъ артистъ, съ голѣми богати гласови данни, силенъ въ героическитѣ и сродни амплуа, особено проявилъ се въ „Господаря на живота“, но не съ успехъ въ сантименталнитѣ роли, не отговарящи никакъ на натюреля му. Сравнително по-ранншата си дейность, той е отишелъ напредъ презъ текущия сезонъ.

Н. Гандевъ, съ отлична техника и кристализиранъ, установенъ натюрелъ и размахъ. Комикъ, той би моглъ да бжде отличенъ старецъ при трагически положения, ако би творилъ повече въ ролитѣ си. Единъ отъ най-симпатичнитѣ дѣйци на сцената и сжщевременно старателенъ въ играта си.

Щ. Поповъ, отдавна труженикъ на сцената, но не особенно отличилъ се, може би понада въ нес... на натюреля му роли. Прояви се най-вече въ „Мѣщане“.

Емилия Попова, артистка, която прави рѣшителни крачки напредъ и която, притежавайки слаби външни срѣдства, умѣе много да се вграе въ ролитѣ си, давайки имъ отлично интерпретиране, надарена съ една добра театрална култура, която ни кара да вѣрваме, че при още проявления, ще даде цѣнни постижения.

Ст. Гандева, добра въ ролитѣ на свѣтски жени, но нестарателна при по-дълбоки вживѣвания. А. Янева, грижлива въ играта, но липсва й размахъ, К. Мумджиевъ, добъръ комикъ, П. Дуковъ, почналъ отлично, но не можалъ още да се освободи отъ шаржъ. Хр. Ив. Диневъ, обѣщаващъ много, но нуждаещъ се още отъ по-голѣми външни срѣдства и размахъ.

В. Пуховска, обѣщаваща дастане добра типична артистка, А. Темелковъ, по-слабъ, Пуховски, М. Филова, Д. Бакаловъ. М. Богдановъ, установенъ вече натюрелъ, далъ твърдѣ много до сега. обѣщава още твърдѣ цѣнни постижения. К. Балабановъ, младъ още, но много обѣщаващъ, отличенъ въ ролитѣ на свѣтски кавалеръ. Е. Донсузова, Каролѣева, Н. Николова, Хр. Филовъ.

Въ тоя театъръ работиха повече или по-малко въ миналитѣ години: А. Тодоровъ, П. Димитровъ, М. П. Димитрова, Ид. Петровъ, Н. Бъчварова и особенно спечелилия симпатиитѣ на публиката руски артистъ А. Шахатуни, гостувалъ цѣлия сезонъ 1922/3 г. Ю. Шивачева, М. Михаилова.

Варна обаче се нуждае отъ модерна театрална постройка, каквато отдавна е ... това не се знае, но недовършената постройка е единъ голѣмъ срамъ за града.

Въ града сжществуваха и извѣстно време театъръ „Освобождение“, „Варненски Народенъ Театъръ“ и др. които, дали все пакъ нѣщо много цѣнно при краткото си сжществувание, показватъ, че градътъ е нараствалъ вече да се интересува отъ изкуство, отъ театрално изкуство, че той има една интелигенция, която жадува за истинско изкуство, а не за ефтини и леки, ненужни спектакли.

Пристигане на П. В. Симеонъ
за пръвъ пжть въ гр. Варна, като Варнен. и Преслав. Митрополитъ.

Следъ създаването на самостоятелна Българска Църква съ Св. Синодъ, председателствуванъ отъ своя първоиерархъ — Екзархъ, първата й грижа беше да ржкоположи за епархиитѣ, които споредъ Султанския ферманъ влизаха въ предѣлитѣ на Екзархийската область, свои митрополати. Въ числото на тия епархии влизаше и Преславската, къмъ която синода въ 1872 г. решилъ да присъедини и варненската, подъ общото название Варненска и Преславска. За пръвъ български Митрополитъ новоучредената епархия избрала нине здравствующия свой Кириярхъ Високопреосвещеннаго Самеона.

Св. Синодъ съ синодално послание отъ 13 октомврий 1872 г. съобщилъ на варненскитѣ българи, че за тѣхенъ архипастиръ е избранъ и утвърденъ М. Симеонъ. Радостьта отъ тая весть за българското варненско гражданство е била голѣма. То очаквало деня на пристигането на своя архипастиръ. Най-после на 30 ноемврий 1872 г. новоизбраниятъ Кириярхъ на епархията напусналъ Цариградъ и на 1 декемврий благополучно пристигналъ въ Варна. Посрещането му е било ... гражданство отъ града, взели сж участие голѣмо множество жители отъ чисто българскитѣ села на околията. На 5 декемврий с. г. новоизбраниятъ Митрополитъ извършилъ първата служба въ „Св. Ар. Михаилъ“, следъ която произнесълъ първото си встжпително архипастирско слово, а на следующия день заминалъ за седалището на епархията си — гр. Шуменъ.
И.

Читалищата въ Варна
(Изъ архивата на Кр. Ив. Мирски).

Презъ 1881 г. въ Варна се е образувалъ кржжокъ отъ любители на литературата, който въ 1883 г, се е преименувалъ въ „Книжовна дружба“, която при IV Обикн. Народно Събрание се е обърнала на Варнен. град. общ. библиотека.

Презъ 1883 г. ученитѣ отъ мѣстната гимназия образували ученическо д-во „Развитие“, просжществувало до 1889 г. То е имало доста богата библиотека, но следъ ученическия бунтъ, воденъ отъ Кръстю Раковски, книгитѣ отъ тая библиотека преминали къмъ учителската такава.

Презъ 1887 г. по инициативата на Малко-търновчени Шивачевъ въ V градски участъкъ се основало читалище „...ка“, сжществувало до 1889.

Въ 1896 г. се основа въ III уч. читалището „П. Р. Славейковъ“ съ настоятелни членове: Капитанъ Пет. Киряковъ, Кр. Ив. Мирски, Т. Бъкларовъ. То е сжществувало до 1901 г. като книгѣ му сж преминали въ владѣние на читалището П. Р. Славейковъ въ с. Авренъ.

Презъ 1897 г. въ I участъкъ се основава по инициативата на Михаилъ Доновъ, Ст. Цанковъ (сега ректоръ на семинарията). П. Преславски и др. читалище „Зора“, кждѣто се давали и театр...

Спортна Варна.

По примѣра на първата следъ войната културно-просвѣтна организация въ Ср. Търг. У-ще д-во „Развитие“ възникна презъ ноемврий 1919 г.; въ мжж. гимназия чисто литературно Д-во „Пенчо Славейковъ“. Въ съревнование на горнето роди се сжщата година, декемврий месецъ Култ. Просв. Туристич. Д-во „За изучване родината“ въ Мжж. и Дѣв. гимназии. Сжщия месецъ и година не закъснѣва да заживѣе въ Мжж. Гимназия Д-во „Другарски Бѣседи“.

Крачейки смѣло напредъ презъ перипетиитѣ на предначертания имъ пжть рамо до рамо едни отъ тѣхъ загинаха. (П. Славейковъ. Другар. Бѣседи), други съблѣкоха културътрегерския си плащъ и удариха прѣзъ горитѣ (за изучване родината), а трети се задоволиха съ прозвището всестранно (Развитие).

Докато най-после кончината на всички основатели и послѣдователи бѣше една — стремглаво надпреварване по ронливия склонъ къмъ арената за заздравяване човѣшкитѣ мисци.

Цѣлото това шедствие нескончаема редица вече години, слѣдъ като положи тежкия катанецъ на поранишнитѣ свои култ.-просв. организ., плъть отъ плътьта имъ и кръвь отъ кръвта широко прокламира принципитѣ и максимитѣ на класическитѣ народи: „Въ здраво тѣло здравъ духъ!“ „Спорта е здраве — здравето щастие!“

Ст. Д-ръ Димитровъ.

Споменъ отъ 1809 г. въ Варна.

У Мутафъ — Георгеви, Дѣдо Мановия зетъ, има много гости, Сложена е трапеза и чакатъ черковницитѣ начело съ кръстена мжжка рожба да се върнатъ отъ черква. Веселъ е и дядо Мано, че въ двора си мжжко внуче. Самия него Богъ съ мжжко чедо не дари.

Дотърчаватъ деца и викатъ: „кръстиха го Асенъ“.

— За какво е това име.

— Свършиха ли се християнскитѣ имена? съ негодувание закритикуваха гоститѣ на турски, на гръцки езикъ. Навъсени посрещнаха кръсницата. радостьта й къ обиди скасиха. Но тя горда българка изпъчи се, извърната къмъ майката на бебчето:

— Кумиче, това е име на ... българ... Не слушай тѣзъ, що рода си не знаятъ, ни (отъ) тѣзъ, който съ коварния фанатизъмъ на гърци ругаятъ всичко българско.

Георгевица не смѣеше съ детето изъ махалата да иде, че всички тамъ се гърчеха тъгазъ.

Българското дѣло твърдо и упорито се всаждаше. Следъ два месеца Шиварови си кръстиха детето съ сжщото име.

Ем. Мутафовъ.

ХРОНИКА

Дружеството на журналиститѣ въ Варна благодари найсърдечно на всички г. г. които макаръ и не негови членове, взеха живо участие въ списването на настоящия брой.

Статиитѣ: „Красива Варна“ отъ Д. Дабковъ, „за дома на изкуствата“ и „Варненскиятъ [те]атръ“ отъ Хр. Каварналиевъ, споменитѣ на Д-ръ А. Головина, на Ив. Радиновъ, Ал. Дяковичъ, Нури бей, В. Табаковъ и др. непомѣстени поради липса на мѣсто, ще бждатъ печатани въ 2 брой на Варнен. Вестн. на вестницитѣ.

Днесъ, следъ молебена, катедралния хоръ и тоя на д-во „Гусла“ въ едно, ще изпѣятъ химна на равноапостолитѣ, придружени отъ музиката на 8-а дружината, подъ диригентството на г-на Ал. Кръстевъ, авторъ на споменатия химнъ.

Лозарската Кооперация „Димятъ“ кани лозаритѣ да бждатъ утре точно въ 8 ч. сутр. въ „Стария Боръ“, за да се свърши събранието до 10 часа.

Общинскиятъ лѣтенъ театръ днесъ открива сезона съ кино „Улицата“ — импресия отъ голѣмитѣ градове. Оригиналностьта на този интересенъ филмъ е билъ дълго време предметъ за коментиране въ цѣлия иностраненъ печатъ. Тукъ до прецизность се предаватъ блѣсъка и шума на улицата; съблазнитѣ на заведенията и тоалети, кабарета и хубави жени и на край безизходностьта на безразсждно увлеченитѣ.

2—2 **Методи Станевъ** нѣма да приема на имения си день

Г-ца Рашелъ А. Кокашвели
— и —
Г-нъ Моисъ М. Ашеръ
Ще се венчеятъ на 25 Май, Недѣля въ 8½ ч. сутриньта въ дома на г-нъ Йосифъ М. Ашеръ, ул. „Съборна“ № 25, гдѣто ще се приематъ и поздравленията. Настоящето замѣня отдѣлнитѣ покани. Телеграф. адресъ: Ашеръ—Кокашвели.
1220 Варна, май 1924 г. 2—2

ПОЛОЖЕНИЕ...

Телефонни и телеграфни съобщени[я] на в. къ „Варненска Поща“.

София, 23 май. Днесъ Нар. събр. [под]... дебатитѣ на първо четене законопроекта за личната община. Говориха г. г. Хр. Д[ими]т... (зем.), Т. Г. Влайковъ (сгов.) и Анг. Станк[овъ]... Въ понедѣлникъ ще продължатъ деб[атитѣ]... сжщия въпросъ.

София, 23 май. Изпълнителниятъ ... мократ. сговоръ днесъ преди обѣдъ ... въ което разисква редъ въпроси относно ... нието на страната и изборитѣ.

М-ръ председателя е изказалъ задо[волство] си отъ резултатитѣ на изборитѣ и подчер[та]... дата отъ засилване експедитивностьта на ...

София, 23 май. Днесъ парламентар... жетарна к-сия реши да се увеличатъ пощ... такси както следва: затворени писма съ 5... препоржчанитѣ съ 1 лв., колетитѣ надъ 5... 1 лев., всички бланки и формуляри по 50 ... ващитѣ стотинки по тежина ще се окр... съ 1 левъ, Вмѣсто да се плащатъ телефон... рати, абоната ще плаща за държавния по... годишно въ голѣмитѣ градове, а по 200 ... малкитѣ.

София, 23 май. Нащето правителств... прави запитване предъ турското по въпрос... невритѣ, които ще бждатъ произведени ... ринъ, въ което врѣме и гръцкитѣ войск... направятъ контра маневри.

София, 23 май. Изпълнителнитѣ коми... радикалитѣ и демократитѣ сж се занимали в... местно заседание по резултата отъ избори... нали сж доволни отъ резултата. Подчер... съвместното действие на двѣтѣ партии въ... ги е сближило доста. Констатирало с... го мѣста вече въ провинцията искатъ... на лѣвъ блокъ, съ участието на социали... нитѣ, обаче, се отказватъ отъ подобна...

София, 23 май. Между земледе... нисти тукъ се водятъ преговори за обща... въ предстоящитѣ избори. Постигнато е ... зумение върху базата въ три районни кмет... чело на листитѣ да стоятъ 3 земледелци, ... станалитѣ 3 районни кметства 3 комунист... Кабакчиевъ, Т. Атанасовъ и Ат. Ивановъ.

Виена, 22 май. (спец. телеграма.) Б... националенъ тимъ, посрещнатъ отъ 10 ... ли, подъ звуковетѣ на „Шуми Марица“ ... националенъ химнъ при голѣмъ интерес... ката, започна футболното състезание. Бо... упорита. Резултатъ 6 : 0 въ полза на Австр...

Берлинъ, 22 май. Разтящата мизери... Рурскитѣ стачници, броя на които достиг... лионъ, предизвиква всѣки день безредици ... вѣрната часть на каменовжглената област... вжглекопачитѣ нападнали миннитѣ за да пр... вятъ продължението на работата за подъ... на миннитѣ. Белгийскитѣ войски заели ми... да се избѣгнатъ кървопролитнитѣ стълкно...

Берлинъ, 23 май. „Дейли Телеграфъ“ ... нимава съ положението, което се създава н... канитѣ, следъ френскитѣ избори и евент... падане на Поанкаре. В-ка изтъква, че за н... Балканитѣ ще се раздѣлятъ на русофили и ру...

Москва, 22 май. Следъ прилагането р... то на централн. комитетъ на комунистич. ... отнема се на частнитѣ лица работата да... вать на едро.

Затворени сж много магазини. Стопанс... вотъ е преустановенъ.

Бѣлградъ, 22 май. В-къ „Правда“ ... та грижа на правителството ще бж... да ... най-енергична борба противъ вс... ки пол... и превратаджийски елементи, като такива ... зиратъ: партията на Ради... ... юсюлюманск... ганизации и др.

Вчера пристигнаха въ града ни делег... занаятчийския конгресъ, който се открива ... театъръ „Ранковъ“. На гарата делегати... на конгреса бѣха поздравени съ ... отъ г. Хр. Андреевъ, секретарь на ... чийски комитетъ.

Следъ това, начело съ флотска... гресиститѣ, гоститѣ и посрѣщачитѣ, ... мената си, наредени въ редове бѣ... занаятчийския клубъ, находящъ се н... рисъ“, гдето г. К. Златаровъ, секре... чийски комитетъ държа прочувствена...

Общински Лѣтенъ Кино-Театъръ
Улиц...